

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3022/2020. (II. 10.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság – a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.28.083/2018/15. számú ítéletével összefüggésben – a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 48. § (2) bekezdése és 116. § (8) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és a konkrét ügyben való alkalmazásának kizárására irányuló indítványt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság – a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.28.083/2018/15. számú ítéletével összefüggésben – a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 108. § 4. pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és a konkrét ügyben való alkalmazásának kizárására irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] Az indítványozó jogi képviselője (dr. Alexa Péter ügyvéd) útján 2019. április 15. napján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben – a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 13.K.28.083/2018/15. számú ítéletével összefüggésben – a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 48. § (2) bekezdése, a 108. § 4. pontja, valamint a 116. § (8) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és a konkrét ügyben alkalmazásának kizárását kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló ügy tényállása szerint a Debreceni Egyetem Általános Orvostudományi Kara (a továbbiakban: DE ÁOK) Dékáni Hivatalának Tanulmányi Osztálya az AOKTO/914/2018. (10. 07) számú, 2018. július 30-i keltezéssel ellátott döntésével az indítványozót önköltséges képzésbe sorolta át. A döntés utalt a Debreceni Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzatának (továbbiakban: TVSZ) 3. § (12/a) bekezdésére, mely szerint a tanulmányait a 2016/2017. tanév első félévében – majd ezt követően felmenő rendszerben – megkezdő állami ösztöndíjas hallgatót a tanév végén önköltséges képzésre kell átsorolni, ha az utolsó két aktív félévében nem szerezte meg a két félév átlagában a 18 kreditet vagy nem érte el a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 87/2015. (IV. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 10. melléklete szerinti 2,5 súlyozott tanulmányi átlagot. Az indítványozó súlyozott tanulmányi átlaga 2,43 volt, ezért a döntés értelmében tanulmányait csak önköltséges képzési formában folytathatta.
- [3] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Debreceni Egyetem Hallgatói Jogorvoslati Ügyek Bizottsága a HKSZK/56-29/2018. számú, 2018. augusztus 31. napján kelt határozatával elutasította a fellebbezést. A Bizottság a kérelmezőt személyesen meghallgatta. A Bizottság a rendelkezésre álló jogszabályokat, dokumentumokat és az eset összes körülményeit megvizsgálva – tekintettel a súlyozott tanulmányi átlagok elért átlagára – az elsőfokú határozatot nem változtatta meg, így az indítványozó a 2018/2019. tanévben önköltséges formában folytathatta tanulmányait.
- [4] Az indítványozó ezt követően kereseti kérelmet terjesztett elő a másodfokú határozattal szemben. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019. február 12. napján kelt 13.K.28.083/2018/15. sorszámú ítéletében elutasította az indítványozó (a bíróság előtti eljárásban 1. rendű felperes) keresetét.
- [5] Ítélete indokolásában rögzítette, hogy a közigazgatási per tárgya az alperes – mint az egyetem önálló feladat és hatáskörrel felruházott szervének – átsorolásról szóló, elsőfokú döntést helybenhagyó határozata volt. Rögzítette, hogy a felek között nem volt vitatott, hogy az indítványozó a 2016/2017. tanévben kezdte meg a tanulmányait a DE orvostudományi képzésében. Nem volt vitatott az sem, hogy a DE ÁOK nem vezette át 2018. június 28.

napjáig a TVSZ kari mellékletébe a Vhr. módosítását, ugyanakkor a TVSZ törzsrésze a Vhr. 10. számú mellékletére utalt, amely 2017. szeptember 1-jétől tartalmazta a 2,5 súlyozott átlagot. A peres felek között nem volt ellentmondás abban sem, hogy az átsorolás alapját az képezte, hogy az indítványozó a 2017/2018. tanévben teljesített utolsó két aktív féléve átlagában nem érte el a Vhr. 10. számú melléklete szerinti súlyozott átlagot. Az alperes azt sem vitatta, hogy az indítványozót a módosított átlag követelményéről csak 2018. júniusi leveleiben tájékoztatta.

- [6] A bíróság rögzítette, hogy a közigazgatási jogvita tárgya a képzés finanszírozásával összefüggő kérdés. A bíróság hangsúlyozta, hogy az Nftv. 108. § 4. pontja szerinti felmenő rendszer kifejezetten képzésszervezésre, új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelményekre, nem pedig a képzés finanszírozására utal.
- [7] A felmenő rendszer fogalmát részletező Nftv. 108. § 4. pontja szerint az egy képzésszervezési elv, amely alapján az új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelményt azokra a hallgatókra lehet érvényesíteni, akik a bevezetését követően kezdték meg tanulmányaikat, illetve azokra, aki azt megelőzően kezdték meg tanulmányaikat, de választásuk alapján az új vagy módosított tanulmányi és vizsgakövetelmények alapján készülnek fel.
- [8] A Vhr. 71. §-a szerint e rendeletnek az oktatást szabályozó egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 345/2015. (XI. 19.) Korm. rendelettel (továbbiakban: Módr.) megállapított 10. mellékletében foglalt súlyozott tanulmányi átlag alkalmazására az Nftv. 116. § (8) bekezdésében meghatározott felmenő rendszerű bevezetésre meghatározottak az irányadók.
- [9] Az Nftv. 46. § (1) bekezdése szerint nevesített állami ösztöndíjas vagy részösztöndíjas, illetőleg önköltséges finanszírozás nem kapcsolódik a képzésszervezéshez, vagyis ahhoz – a finanszírozás formájától függetlenül – minden hallgatóval szemben egységesen megfogalmazott elváráshoz, hogy a képzési követelményeknek megfelelő ismereteket, jártasságot szerezze meg és azt az oklevél kiadásához igazolja. Az állami ösztöndíjrendszer vagy az önköltséges finanszírozás csupán a tanulmányok költségviselésének formája.
- [10] A bírói döntés az Nftv. 48. § (2) bekezdésén és 116. § (8) bekezdésén alapul. Az eljáró bíróság összehasonlította a kifogásolt jogszabályok beiratkozás időpontjában (2016. augusztus) és a tanulmányok megkezdésének időpontjában (2016. szeptember 1-től) hatályos, valamint a konkrét ügyben alkalmazandó, 2017. szeptember 1-től hatályos rendelkezéseit. Megállapította, hogy a beiratkozás és a tanulmányok megkezdésének időpontjában hatályos rendelkezések hasonló tartalommal bírtak, az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXVI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 2017. szeptember 1-jei hatállyal viszont három ponton módosította a bírói döntés alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezéseket. Rögzítette, hogy a tartalom szempontjából a különbséget az képezi, hogy az Nftv. 48. § (2) bekezdése az elvárt kreditszám és tanulmányi átlag között korábban az „és”-t, míg 2017. szeptember 1-jétől a „vagy”-ot tartalmazza, ezen túlmenően beépültek a 116. § (8) bekezdésébe a tanulmányaikat a 2015/2016. tanévben megkezdőkre vonatkozó rendelkezések, illetve megjelentek a valamennyi, a 2016/2017. tanév előtt tanulmányaikat megkezdőkre is megfogalmazott elvárások.
- [11] A bíróság megállapította, hogy a Módr. vezette be 2016. szeptember 1-jétől a Vhr. 10. számú mellékletét, majd azt követően, 2020. szeptember 1-jével bezárólag minden év szeptember 1-jei hatállyal e melléklet helyett új tartalmú, képzési területenként lebontott 10. számú mellékletet adott. Ennek alapján 2017. szeptember 1-jétől 2,5 súlyozott tanulmányi átlagot szükséges elérnie a tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben megkezdő hallgatóknak az állami finanszírozásban maradáshoz, hacsak a Vhr. 61. § (9) bekezdése szerint a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata ettől magasabb átlagot nem állapít meg. A Debreceni Egyetem SZMSZ-e, illetőleg az annak mellékletét képező TVSZ ennél magasabb súlyozott tanulmányi átlagot nem állapított meg, ezért az alperesnek az indítványozó esetében a Vhr. 10. számú mellékletében meghatározott 2,5-ös súlyozott tanulmányi átlagot kellett figyelembe vennie a 2017/2018. tanév végén.
- [12] A bíróság szerint az nem bír relevanciával, hogy a TVSZ ÁOK melléklete egészen 2018. június 28-ig az I./3. § (6) bekezdésében csupán a 2,25 tanulmányi átlagot tartalmazta, mivel a Vhr. 61. § (9) bekezdése nem engedi, hogy az intézmény a jogszabályban előírtnál alacsonyabb átlagot határozzon meg. A kötelező átsorolás erre tekintettel az SZMSZ-re hivatkozás nélkül, pusztán a Vhr. 61. § (9) bekezdése és 10. számú melléklete alapján volt végrehajtható.
- [13] A bíróság azt is megállapította, hogy az Nftv. 48/A. § és 48/D. §-a szerinti előírásokra figyelemmel az indítványozónak nem volt nyilatkozattételi lehetősége és kötelezettsége a feltételek vállalásáról, mivel az Nftv. 48/D. §-a csak az állami ösztöndíjas képzésre történő átsorolást követő első bejelentkezéskor írja elő, jelen esetben azonban az indítványozót önköltséges képzésre sorolták át. A nyilatkozattétel lehetőségének sérelme az Nftv. 116. § (8) bekezdéséből sem vezethető le, mivel az Nftv. 48/D. §-a szerinti nyilatkozat, vagyis az állami ösztöndíjas képzés feltételeit érintő vállalás visszavonásáról szól, jelen esetben azonban nem erről volt szó.

- [14] A bíróság megállapította továbbá, hogy a kifogásolt hatósági döntés nem sértette az Nftv. 11. § (1) bekezdésének f) pontja, illetve a Vhr. 53. § (1)–(2) bekezdés szerinti tájékoztatási kötelezettséget sem. Nem állt fenn visszamenőleges jogalkalmazás sem, mivel TVSZ ÁOK melléklet 2018. június 28-ig hatályos I./3. § (6) bekezdésének utólagos módosítása az indítványozó hallgatói jogviszonyában visszamenőleges változást nem hozott. Mérlegelési, méltányossági jogkör nem állt fenn, így az alperest ilyen irányú kötelezettség nem terhelte.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy az Nktv. kifogásolt rendelkezései sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, X. cikk (1) bekezdését, XI. cikk (1) bekezdését, XII. cikk (1) bekezdését, valamint XV. cikk (1) bekezdését.
- [16] Az indítványozó 2019. június 6-án – hiánypótlási felhívást követően – kiegészítette indítványát. Az indítványozó az Alaptörvény X. cikk (1) bekezdésében foglalt tanulás szabadságához való jog sérelmét azzal indokolta, hogy az átsorolás jelentős mértékű anyagi terhet ró rá és családjára, ezért kérdéses, hogy el tudja-e végeznie a már megkezdett képzést. Az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdésében biztosított művelődéshez való jog sérelmével összefüggésben előadta, hogy a művelődéshez való alapjog garanciáit jelentő szabályok változása, különösen a visszaható hatályú jogalkalmazásra és a felkészülési idő hiányára tekintettel aggályos, ezért szükségszerűen felmerül a művelődéshez való alapjog sérelme is. A XI. cikk (2) bekezdés azért sérül, mert a kifogásolt jogszabályok a hallgatók anyagi háttéréhez kötik a felsőoktatási tanulmányaik folytatásának lehetőségét, így nem a képességeikhez mérten férnek hozzá a felsőoktatáshoz. Különös tekintettel arra, hogy a súlyozott tanulmányi átlag számítása során – amely az átsorolás alapjául szolgál – nem kell figyelembe venni a mintatanterv szerint az adott félévre javasolt és a hallgató által fel sem vett tantárgyakat, illetve azokat a tantárgyakat sem, amelyeket felvett ugyan a hallgató az adott félévben, de nem teljesített. Ezen túlmenően a sérelmezett jogszabályi rendelkezések megváltoztatása, és különösen a megváltoztatás mikéntje olyan feltételeket szabott az indítványozóra, amelyekhez alkalmazkodni nem áll módjában, hiszen azok ekként történő hatályba léptetése miatt teljesíthetetlenek voltak. A fenti alapjogok sérelméből – az indítványozó szerint - következik az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt foglalkozás szabad megválasztásához való jog sérelme is, mivel az orvosi pálya választásának előfeltétele a tanuláshoz, művelődéshez, elérhető felsőoktatáshoz fűződő jogok sértetlensége is.
- [17] Az indítványozó előadta, hogy sérült az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének általános jogegyenlőségi klauzulája is, mivel az indítványozó tudomása szerint egyedül a DE ÁOK-on alkalmazták a sérelmezett jogszabályi rendelkezéseket, más egyetemeken nem.
- [18] Az indítványozó sérelmezte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság, és az abból levezetett jogbiztonság követelményének sérelmét is. Az indítványozó szerint a jogszabályi környezet folyamatos változása, átláthatatlansága, a változások azonnali hatálybaléptetése nem engedett kellő felkészülési időt az indítványozó számára. Álláspontja szerint az átsorolás a módosítást követő képzési időszakra vonatkozik ugyan, azonban annak alapját a módosítást megelőző tanulmányi döntések képezik (például tantárgyfelvétel), amelyeket a módosítás hatálybalépésekor az indítványozónak már nem állt módjában megváltoztatni. Ez elzárja a hallgatókat, így az indítványozót is, attól a lehetőségtől, hogy az adott tanévre vonatkozó tanulmányi stratégiáját kialakíthassa.

II.

- [19] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„X. cikk (1) Magyarország biztosítja a tudományos kutatás és művészeti alkotás szabadságát, továbbá – a lehető legmagasabb szintű tudás megszerzése érdekében – a tanulás, valamint törvényben meghatározott keretek között a tanítás szabadságát.”

„XI. cikk (1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”

„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.”

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

[20] 2. Az Nftv. támadott rendelkezései:

„48. § (1) A hallgatót magyar állami (rész)ösztöndíjas vagy önköltséges képzési formára kell besorolni.
(2) A felsőoktatási intézmény tanévenként köteles önköltséges képzésre átsorolni azt a magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatót, aki az utolsó két olyan félév átlagában, amelyben hallgatói jogviszonya nem szünetelt, illetve nem a 81. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott külföldi képzésben vett részt, nem szerzett legalább tizenkilenc kreditet, vagy nem érte el az intézmény szervezeti és működési szabályzatában – a Kormány rendeletében meghatározottak szerint – megállapított tanulmányi átlagot, továbbá azt, aki a 48/D. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozatát visszavonja.”

„116. § (8) E törvénynek – az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXVI. törvénnyel megállapított – 48. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeket a 2016/2017. tanév első félévében tanulmányaikat megkezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni. A 2016/2017-es tanévet megelőzően tanulmányait megkezdő, magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatót, aki az utolsó két olyan félévben, amelyben hallgatói jogviszonya nem szünetelt, nem szerzte meg legalább az ajánlott tantervben előírt kreditmennyiség ötven százalékát, illetve az intézmény szervezeti és működési szabályzatában ajánlott tanulmányi átlagot, továbbá azt, aki a 48/D. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozatát visszavonja, a felsőoktatási intézmény tanévenként köteles önköltséges képzésre átsorolni.”

III.

- [21] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítványokkal szemben támasztott törvényi követelményeknek, és a következőket állapította meg.
- [22] Az indítványozó a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 18.K.28.085/2018/15. számú ítéletét a becsatolt átvételt igazoló letöltési igazolás tanúsága szerint 2019. február 13-án töltötte le, alkotmányjogi panaszát pedig 2019. április 15-én, tehát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az elsőfokú bíróságra.
- [23] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek csak részben tesz eleget. Tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait (a kifogásolt jogszabályi rendelkezés alkalmazása folytán államilag finanszírozottról önköltséges képzésre sorolták át), és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (a jogalkotó visszamenőleges hatállyal változtatta meg az átsorolás szabályait, ezért nem állt rendelkezésre kellő felkészülési idő); az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezéseket [Nftv. 48. § (2) bekezdés, 108. § 4. pont, 116. § (8) bekezdés]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B] cikk (1) bekezdés, X. cikk (1) bekezdés, XI. cikk (1)–(2) bekezdés, XII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét és a konkrét ügyben ezen jogszabályhelyek alkalmazásának kizárását. Az indítványozó arra hivatkozással kérte megsemmisítés helyett csupán alkalmazási tilalom megállapítását, hogy a hivatkozott jogszabályi rendelkezések hatályos szövegezése eltérő azoknak a konkrét ügyben való alkalmazása idején hatályos szövegezésétől.
- [24] Az indítványozó azonban csak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével és XI. cikk (1)–(2) bekezdéseivel összefüggésben adott elő indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítványozó az Alaptörvény X. cikk (1) bekezdés, XII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés sérelmére vonatkozóan önálló indokolást nem adott elő. A fenti Alaptörvényben foglalt jogok sérelmét az indítványozó részben azzal indokolja, hogy azok a felsőoktatáshoz való hozzáféréssel összefüggésben a visszaható hatály és a kellő felkészülési idő sérelme miatt következtek be. Ezen

túlmenően a jogalkalmazás alaptörvény-ellenességét állítja anélkül, hogy az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett volna elő. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény X. cikk (1) bekezdés, XII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés sérelme tekintetében nem felel meg a befogadás formai feltételeinek.

- [25] Az indítványozó rendes jogorvoslati lehetőségeit kimerítve a másodfokú közigazgatási határozatot helyben hagyó bírósági döntést követően fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [26] Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, mivel a perben felperesként részt vett, és érintettsége az Alaptörvény XI. cikk (1)–(2) bekezdésével összefüggésben a hallgatói jogviszonyára tekintettel fennáll.
- [27] Megjegyzendő, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a „jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]} – lehet alapítani” {33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [19]}. Jelen ügyben azonban az indítványozó éppen a visszaható hatályú jogalkotás és ezzel összefüggésben a kellő felkészülési idő sérelmére hivatkozással kérte a jogbiztonság sérelmének megállapítását. Ennek megfelelően a XI. cikk (1)–(2) bekezdésével összefüggésben a B) cikk (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz vizsgálatára lehetőség van.
- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Nktv. 48. § (2) bekezdése és 116. § (8) – az indítványozó állításával ellentétben – 2017. szeptember 1-től változatlan szöveggel van hatályban. A felsőoktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CX. törvény 31. § 22. pontja az Nftv. 108. § 4. pontját módosította. Az indítványozó ügyében azonban a bíróság az Nftv. 104. § 4. pontját nem alkalmazta, mivel az nem a képzés finanszírozására utal.
- [29] Az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti panasz elengedhetetlen feltétele, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezést a bíróság az indítványozó egyedi ügyében alkalmazza {lásd például: 3072/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [8]; 3262/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3048/2014. (III. 13.) AB végzés, Indokolás [16]}. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz az Nftv. 108. § 4. pontja tekintetében nem felel meg a befogadás tartalmi feltételeinek. Tekintettel arra, hogy az Nftv. 108. § 4. pontja elleni panasz önálló petitumot képez, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.
- [30] Összefoglalva tehát: az Nftv. 48. § (2) bekezdése és a 116. § (8) bekezdése alaptörvény-ellenessége tekintetében az Alaptörvény XI. cikk (1)–(2) bekezdésével összefüggésben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének esetleges sérelme vizsgálható. Az Alaptörvény X. cikk (1) bekezdésére, a XII. cikk (1) bekezdésére, a XV. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi elem érdemi vizsgálatának nincs helye az ügyben.
- [31] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Jelen ügyben alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető az a kérdés, hogy visszamenőleges hatályú-e az szabályozás, amely múltbeli teljesítményhez kapcsol hátrányos jogkövetkezményt, illetve erre tekintettel kellő felkészülési idő állt-e rendelkezésre.
- [32] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény XI. cikk (1)–(2) bekezdésével összefüggésben a B) cikk (1) bekezdése tekintetében érdemben bírálta el.

IV.

- [33] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [34] 1. Az Alkotmánybíróság először a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára vonatkozó gyakorlatát tekintette át. A jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely – többek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak tényleges lehetőségük legyen arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében pedig a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek {lásd pl. 3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]}.
- [35] Valamely jogszabályi rendelkezés nem kizárólag akkor minősülhet a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőleges léptette hatályba, hanem bizonyos esetekben akkor

is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály a jogalanyra nézve a korábbi szabályozásnál hátrányosabb helyzetet okozó rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [88]; 10/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [15]; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [23]}. Különbséget kell tenni ugyanakkor aközött, hogy már lezárt, teljességbe ment jogviszonyokra, vagy még folyamatban lévőkre vonatkozik a kötelezettséget megállapító, magatartást jogellenessé nyilvánító szabályozás. A visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma ugyanis nem értelmezhető akként, hogy a fennálló tartós, határozatlan időtartamú jogviszonyok a jövőre nézve semmilyen esetben sem alakíthatók át vagy változtathatók meg. Ha a jogviszonyok tartalmának megváltoztatása következtében az Alaptörvény valamely más rendelkezése vagy valamely alapvető jog nem szenved sérelmet, pusztán a jogállamisági klauzula alapján az alkotmányellenesség nem állapítható meg {3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [60]; 3209/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [25]}.

- [36] Az Alkotmánybíróság többször kifejtett álláspontja szerint valamely új szabályozás kiterjedhet a múltban keletkezett jogviszonyokra is, azonban e jogviszonyokból származó jogokat vagy kötelezettségeket csak a hatálybalépés utáni időtől érintheti, ezt akár súlyosbító értelemben is {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]–[60]}. Következtes az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is, hogy önmagában az, hogy a jogalanyok másként cselekedtek volna, ha előre láthatták volna, hogy a jogszabály miként módosul, nem nyújt lehetőséget a jogbiztonság követelményére alapozva alaptörvény-ellenesség megállapítására. A visszaható hatályú jogalkotás tilalmának ilyen kiterjesztő értelmezése alkotmányjogi alapokon nem indokolható. Az egyes szabályok módosítása lehetőségének időbeli korlátozását, illetőleg mindezek garanciáit a jogalkotónak kell kimunkálnia, erre az Alkotmánybíróságnak nincs felhatalmazása {37/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [37] A jogalkotó fennálló, tartós jogviszonyokba való beavatkozásának ugyanakkor korlátot szabhat a jogbiztonsághoz kapcsolódó bizalomvédelem követelménye. A bizalomvédelem egy jogszabály változatlan fennmaradásához (hatályban maradásához) fűzött megalapozott, a jog által védett várakozás. Az Alkotmánybíróság esetről esetre mérlegeli, hogy hol húzódik a határ a jogalkotó szabadsága és a címzetteknek a jogi szabályozás állandóságához, kiszámíthatóságához fűződő érdeke között, vizsgálva, hogy a jogi szabályozás változása következtében a jogalanyokat ért hátrány indokolja-e a jogbiztonság sérelme alapján az alaptörvény-ellenesség megállapítását. A meghatározott jogviszonyból eredő jogok jövőre szóló megszüntetése kapcsán ennek megfelelően az Alkotmánybíróság figyelembe vette többek között azt a körülményt, hogy a fennálló jogi helyzet viszonylagos változatlanságában a felek bizakodhattak-e vagy sem {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [71]}, illetve a szabályozás változatlansága észszerűen elvárható volt-e {26/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [154]}. Arra is tekintettel volt továbbá az Alkotmánybíróság, hogy a bizalomvédelem a jogbiztonság részét képező kellő felkészülési idő követelményének a már meglévő jogosultságokra történő vonatkoztatása, meglévő jogosultság hiányában pedig csak a norma megismeréséhez szükséges időt kérheti számon a jogalkotáson {40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [38] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően áttekintette az Nftv. kifogásolt rendelkezéseinek szabályozását. Az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvény 57. § (1) bekezdése (Módtv1.) iktatta be 2015. szeptember 1-jei hatállyal az Nftv. 48. § (2) bekezdését a következők szerint: „(2) A felsőoktatási intézmény tanévenként köteles önköltséges képzésre átsorolni azt a magyar állami (rész) ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatót, aki az utolsó két olyan félév átlagában, amelyben hallgatói jogviszonya nem szünetelt, illetve nem a 81. § (3) és (4) bekezdésében meghatározott külföldi képzésben vett részt, nem szerzett legalább tizennyolc kreditet, és nem érte el az intézmény szervezeti és működési szabályzatában – a Kormány rendeletében meghatározottak szerint – megállapított tanulmányi átlagot, továbbá azt, aki a 48/D. § (2) bekezdése szerinti nyilatkozatát visszavonja.” A Módtv1. 79. § iktatta be a 116. § (8) bekezdését a következő szöveggel: „E törvénynek – az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított – 48. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeket a 2016. augusztus 31. után történő átsorolás tekintetében kell alkalmazni.”
- [39] Az Módtv1. javaslatához fűzött indokolás szerint már a hatályos rendelkezések szerint is tanévenként át kellett sorolni a hallgatót önköltséges képzésre, ha nem teljesítette két félév átlagában a törvény által meghatározott kreditet és az ötfokozatú értékelési rendszerben az intézményben meghatározott tanulmányi átlagot. E követelményeket a Módtv1. tovább emelte. Az összegyűjtendő kreditek számát 15 helyett 20 kreditben határozza meg

és további feltételként kormányrendeletben meghatározottak szerint, intézményi szervezeti és működési szabályzatban megállapított tanulmányi átlagot írt elő.

- [40] A Vhr. 2015. november 27-től hatályos (8)–(9) bekezdése kimondja, hogy az Nftv. 48. § (2) bekezdése szerinti átsorolási döntést minden év július 31. napjáig, tanévenként egyszer kell meghozni. Át kell sorolni az Nftv. 48. §-a szerint azt a hallgatót, aki – ha a felsőoktatási intézmény szervezeti és működési szabályzata ettől magasabb értéket nem állapít meg – nem éri el a 10. melléklet szerinti, képzési területenként meghatározott súlyozott tanulmányi átlagot.
- [41] A Módr. 88. § (6)–(10) bekezdései iktatták be a Vhr. 10-15. számú mellékleteit, amelyek a 97. § (6) és (8)–(11) bekezdéseiben rögzített hatályba léptető rendelkezései szerint 2016. szeptember 1-jével bevezették a Vhr. 10. számú mellékletét, amelyet a következő mellékletek 2020. szeptember 1-jével bezárólag minden évben szeptember 1-jei hatállyal képzési területeként új tartalommal töltöttek meg. Ennek alapján az adott tanulmányi évben hatályos tartalmú 10. számú melléklet 11. pontja szerint az orvos- és egészségtudomány képzési területen az átsorolásnál irányadó tanulmányi átlag 2016. szeptember 1-jétől 2,5, 2017. szeptember 1-jétől 2,5, 2018. szeptember 1-jétől 2,75, 2019. szeptember 1-jétől 3,0 és 2020. szeptember 1-jétől szintén 3,0. Ezt a súlyozott tanulmányi átlagot kellett elérnie a tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben megkezdő hallgatóknak az állami ösztöndíjas képzésben maradáshoz.
- [42] A Módr. 87. §-a iktatta be 2016. szeptember 1-től a Vhr. 71. §-át, miszerint a Vhr.-nek a Módr.-el megállapított 61. § (9) bekezdésében és 10. mellékletében foglalt súlyozott tanulmányi átlag alkalmazására az Nftv. 116. § (8) bekezdésében meghatározott felmenő rendszerű bevezetésre meghatározottak az irányadók.
- [43] Az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi CCVI. törvény 43. §-a 2016. január 1-jétől pontosította az Nftv. 116. § (8) bekezdését azzal, hogy 48. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeket a 2016/2017. tanév első félévében tanulmányaikat megkezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni. Az oktatás szabályozására vonatkozó és egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2016. évi LXXX. törvény 70. § 2016. szeptember 1-jétől ismét módosította a fenti rendelkezést, és kiterjesztette annak hatályát a 2015/2016-os tanévben tanulmányait megkezdő, magyar állami ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatókra.
- [44] A Módtv. 48. § 4. pontja módosította az Nftv. 48. § (2) bekezdését. Ennek értelmében a „tizennyolc kreditet, és nem érte el” szövegrész helyébe a „tizennyolc kreditet, vagy nem érte el” szövegrész került.
- [45] A Módtv. 46. § iktatta be az Nftv. 116. § (8) bekezdését a következő szöveggel: „(8) E törvénynek – az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló 2016. évi CXXVI. törvénnyel megállapított – 48. § (2) bekezdésében meghatározott feltételeket a 2016/2017. tanév első félévében tanulmányaikat megkezdő hallgatókra, majd azt követően felmenő rendszerben kell alkalmazni. A 2016/2017-es tanévet megelőzően tanulmányait megkezdő, magyar állami (rész)ösztöndíjjal támogatott képzésben részt vevő hallgatót, aki az utolsó két olyan félévben, amelyben hallgatói jogviszonya nem szünetelt, nem szerezte meg legalább az ajánlott tantervben előírt kreditmennyiség ötven százalékát, illetve az intézmény szervezeti és működési szabályzatában ajánlott tanulmányi átlagot, továbbá azt, aki a 48/D. § (2) bekezdés szerinti nyilatkozatát visszavonja, a felsőoktatási intézmény tanévenként köteles önköltséges képzésre átsorolni.”
- [46] A Módtv. javaslatának indokolása szerint a törvény célja a felsőoktatás támogatását szolgáló szabályrendszer megújítása volt, különös tekintettel arra, hogy a megváltoztatott szabályok biztosítsák a felsőoktatási intézmények alaptervekenységeinek egységes szemléletű finanszírozását; célja volt továbbá, hogy a megállapított támogatási rendben az egyes sajátos finanszírozási igények is kezelhetővé váljanak, valamint hogy a támogatás 2017/2018. tanév első félévétől bevezetésre kerülő rendszere olyan szabályozási helyzetet teremtsen, amelyben egy egységes finanszírozási rendszer szerint folyik valamennyi jogosult támogatása. A Módtv. javaslat indokolása kifejezetten felhívja a figyelmet arra, hogy az Nftv. 116. § (8) bekezdését [és ezzel összefüggésben Nftv. 48. § (2) bekezdését] módosító rendelkezés 2017. szeptember 1-jei hatálybalépésére tekintettel a 2016/2017. tanév első félévében tanulmányaikat megkezdő hallgatók tekintetében a képzés második évében – a negyedik félév végén, a harmadik és negyedik félév tanulmányi eredményére figyelemmel – történik meg a megváltoztatott szabályok szerinti átsorolás, így az átsorolás olyan tanulmányi időszakra tekintettel történik, amely teljes terjedelme a megváltoztatott rendelkezés 2017. szeptember 1-jei hatálybalépését követő időszakra esik. Erre tekintettel a módosítás megfelelő felkészülési időt biztosít, nem visszamenőleges hatályú, nem érinti a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (2) bekezdése szerinti tilalmat.
- [47] A törvényjavaslat indokolása ezen túlmenően hangsúlyozza, hogy az 48–49. §-ok szerinti kodifikációs természetű változtatások a már meglévő kötelezettségek teljesítését nem érintik, pusztán a fennálló kötelezettség pontosabb megfogalmazását adják.

- [48] 3. A fentiek alapján megállapítható, hogy a jelen ügyben támadott jogszabályi rendelkezések nem léptek visszamenőlegesen hatályba, ezért a beiratkozás 2016. augusztusi időpontjával szemben csak az vethető fel, hogy a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokban idéz elő változást.
- [49] Az Alkotmánybíróság létrejött jogviszonyok alatt az anyagi jog alapján létrejött, anyagi jogi jogviszonyokat érti, a szabályozás csak abban az esetben visszaható hatályú, amennyiben a védelmet élvező anyagi jogi jogviszonyokban kíván kedvezőtlen változást előidézni [lásd összefoglaló jelleggel: 2/2009. (I. 23.) AB határozat, ABH 2009, 51, 57]. Ezzel összhangban deklarálja törvényi szinten is a Jat. 15. § (1) bekezdése, hogy „[a] jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybalépését követően a) keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint b) megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni”.
- [50] Következésképpen tehát azt kellett megvizsgálni, hogy az indítványozó által támadott törvényi szabályok – az átsorolás feltételeinek a megváltoztatása – az anyagi jog alapján létrejött jogviszonyokban idéztek-e elő változást.
- [51] A támadott jogszabályi rendelkezések nem a hatálybalépésüket megelőző eseményhez fűznek a régítől eltérő jogkövetkezmenyt. A tanulmányait a 2016/2017. tanévben megkezdő indítványozónak már ezen tanév megkezdésétől számítani kellett arra, hogy a súlyozott tanulmányi átlagot figyelembe veszik az átsorolásnál. Igaz ugyan, hogy a hallgatói jogviszony létrejöttkor, amely az Nftv. 39. § (3) bekezdése szerint a beiratkozás, még nem léptek hatályba a Módtv1.-el és a Vhr. 10. számú mellékletével bevezetett, a súlyozott tanulmányi átlagra is tekintettel lévő átsorolási szabályok, de az indítványozó átsorolásának alapjául szolgáló Vhr. 10. számú mellékletet már a 2015. április 9-én kihirdetett Vhr. tartalmazta azzal, hogy 2017. szeptember 1-jétől 2,5-ös súlyozott tanulmányi átlagot szükséges elérni az orvos- és egészségtudományi területen.
- [52] A Vhr. 42. § (5) bekezdése szerint a hallgatói jogviszony fennállása alatt új beiratkozásra nincs szükség. A hallgatónak az intézmény szabályozásában meghatározottak szerint – a képzési időszak megkezdése előtt – csupán be kell jelentkeznie az adott képzési időszakra. Az indítványozónak tehát már a tanulmányai megkezdésekor, de különösen a súlyozott átlag szempontjából irányadó 2017/2018. tanévre való bejelentkezés időpontjában alappal kellett arra számítani, hogy az adott tanévben a 2,5-ös súlyozott tanulmányi átlagot szükséges elérnie az állami finanszírozásban maradáshoz.
- [53] Az indítványozó szempontjából – tekintettel arra, hogy a tanulmányait a 2016/2017-es tanévben kezdte meg – a Módtv. a Módtv1.-hez képest annyi változást hozott az Nftv. 48. § (2) bekezdésébe az „és” helyett a „vagy” beillesztésével, hogy az elvárt kreditszám és a tanulmányi átlag kettős feltétrendszer közül bármelyiknek a nem teljesítése átsoroláshoz vezetett. Tekintettel arra, hogy már a Módtv1. további feltételként írta elő a kormányrendeletben meghatározottak szerint, intézményi szervezeti és működési szabályzatban megállapított tanulmányi átlagot, a 48. § (2) bekezdés Módtv.-vel történt módosítása csupán pontosításnak tekinthető.
- [54] Ezen túlmenően az Nftv. 48. § (2) bekezdése és 116. § (8) bekezdése – a 2017. szeptember 1-jei hatálybalépésére tekintettel – az indítványozó mint a 2016/2017. tanév első félévében tanulmányait megkezdő hallgató tekintetében a képzés második évében – a negyedik félév végén, a harmadik és negyedik félév tanulmányi eredményére figyelemmel – nem jelent visszaható hatályú jogalkotást, mivel az átsorolás olyan tanulmányi időszakra tekintettel történik, amelynek teljes terjedelme a megváltoztatott rendelkezés 2017. szeptember 1-jei hatálybalépését követő időszakra esik.
- [55] Összefoglalva a fentieket az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az Nktv. kifogásolt rendelkezései az Alaptörvény jogbiztonsági klauzulája alapján védelmet élvező anyagi jogi jogviszonyban változást idéztek ugyan elő, de az nem tekinthető az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése sérelmét okozó, visszaható hatályú szabályozásnak.
- [56] 4. Az indítványozó szerint a jogalkotó nem biztosított kellő időt a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez sem.
- [57] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata értelmében jogállami követelmény, hogy a jogszabály hatálybalépésének időpontját úgy kell meghatározni, hogy kellő idő maradjon a jogszabály alkalmazására való felkészülésre. A felkészülési idő „egy jogszabály megalkotása és kihirdetése, illetve hatálybalépése, azaz normatív hatásának kifejtése között eltelt idő” [165/2011. (XII. 20.) AB határozat, ABH 2011, 478, 498].
- [58] Az Alkotmánybíróság a jogszabályok kihirdetésével és hatálybaléptetésével kapcsolatos álláspontját az Alaptörvény hatálybalépését követően a 6/2013. (III. 1.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) foglalta össze {megerősítette: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [58]–[59]}. Az Abh. értelmében az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiságból levezetett jogbiztonság követelménye a jogszabály hatálybalépése

időpontjának megállapítására vonatkozóan azt a kötelezettséget hárítja a jogalkotóra, hogy kellő időt biztosítson a) a jogszabály szövegének megismerésére; b) a jogalkalmazó szervek számára a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez; c) a jogszabállyal érintett személyek és szervek számára annak eldöntéséhez, hogy miként alkalmazkodjanak a jogszabály rendelkezéseire.

- [59] Az Alkotmánybíróság már a korábbi gyakorlatában is hangsúlyozta, hogy „[a] jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges kellő idő megállapítása és biztosítása a jogalkotó felelősséggel terhelt mérlegelésének és döntésének függvénye. Az alkotmányellenesség csak a jogszabály alkalmazására való felkészülést szolgáló időtartam kirívó, a jogbiztonságot súlyosan veszélyeztető vagy sértő elmaradása, illetőleg hiánya esetén állapítható meg” [7/1992. (I. 30.) AB határozat ABH 1992, 45, 47]. A 28/1992. (IV. 30.) AB határozat szerint pedig „[a]nnak elbírálása, hogy valamely konkrét jogszabály esetében mennyi idő szükséges a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez, gazdaságpolitikai, szervezési, műszaki stb. szempontok figyelembevételét szükségessé tevő mérlegelési kérdés, vagyis nem alkotmányjogi probléma” (ABH 1992, 155, 158). Az Alkotmánybíróság ugyanis egyrészt a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges idő pontos felmérésének lehetőségét tekintve nincs azonos helyzetben a jogalkotóval (jogszabály-előkészítővel), másrészt – mivel számszerű, mértékbeli kérdésben kell döntést hozni – a probléma alkotmányjogi szempontú értékelését nem minden esetben lehet egyértelmű és kiszámítható szempontok alapján elvégezni.
- [60] A jogszabály alkalmazására való felkészülési idő kirívó hiánya azonban alaptörvény-ellenességhez vezet. A jogbiztonságot súlyosan sérti, ha az új, illetve többletkötelezettségeket előíró jogszabályi rendelkezés kihirdetése és hatálybalépése közötti felkészülési idő elmarad, vagy olyan rövid, hogy nyilvánvaló, hogy a jogszabály címettjei jóhiszeműségük, legjobb szándékuk és igyekezetük ellenére sem – vagy csak rendkívüli erőfeszítések árán – tudnának kötelezettségeiknek eleget tenni. Ellentétes a jogállamiság elvével, ha a kellő felkészülési idő hiányából eredően a jogszabály címettjei a megváltozott rendelkezéshez való alkalmazkodás rendkívüli nehézsége miatt nyilvánvalóan, illetve az új szabályozás megismerhetőségének hiányában valószínűsíthetően jogsértő helyzetbe kerülnek; különösen, ha emiatt joghátrányok is érik (érhetik) őket (Abh., Indokolás [233]–[239]).
- [61] Az Alkotmánybíróság a fentiekben már megvizsgálta, hogy a kifogásolt rendelkezések mikor léptek hatályba, rendelkezései mikortól voltak alkalmazandók, pontosan milyen tartalmat hordoznak. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy ezek kapcsán – az indítványban előadott indokolásra figyelemmel – elegendő volt-e a jogszabály megismerésére, alkalmazására való felkészülési idő.
- [62] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogalkotó a súlyozott tanulmányi átlag feltételének a fokozatos bevezetésével kellő felkészülési időt biztosított. A kifogásolt rendelkezés indítványozóra való alkalmazására csupán az Nftv. 48. § (2) bekezdés és 116. § (8) bekezdése 2017. szeptember 1-jei hatálybalépését követően, a tanév végén az adott tanévben elért súlyozott tanulmányi átlagra tekintettel került sor.
- [63] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a kifogásolt rendelkezéseknek a visszaható hatály tilalmára és a felkészülési idő hiányára alapított sérelmét is megalapozatlannak találta, és az alkotmányjogi panaszt, az Alaptörvény XI. cikk (1)–(2) bekezdésével összefüggésben a B) cikk (1) bekezdése tekintetében, elutasította.

Budapest, 2020. január 28.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pókol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/716/2019.

